

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Ježek M., Kušta T., Trombik J.

Fakulta lesnická a dřevařská České zemědělské univerzity v Praze, Katedra myslivosti a lesnické zoologie, Kamýcká 129, 165 00 Praha 6 – Suchbát

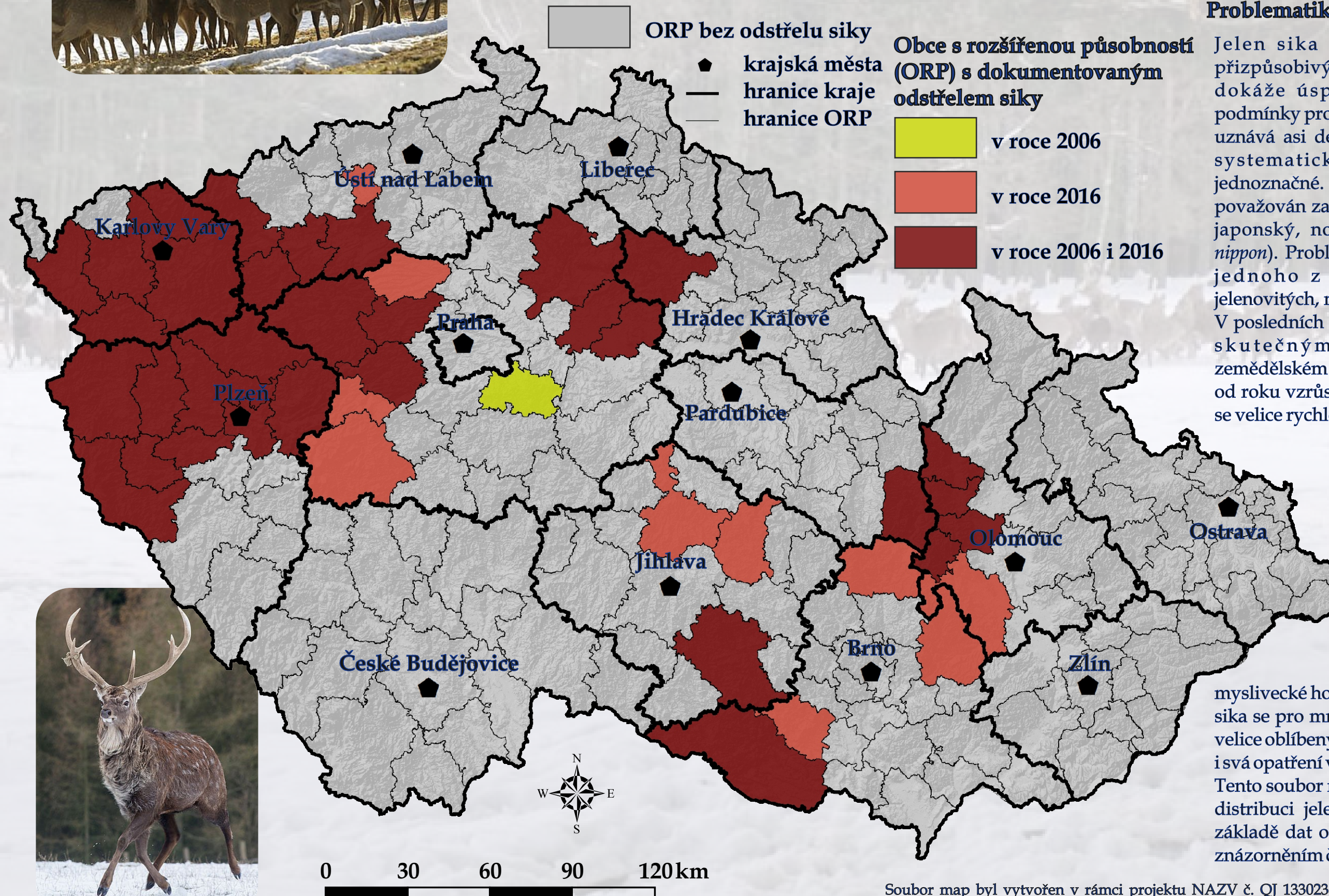
ISBN 978-80-213-2824-2

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ

Problematika jelena siky na území ČR

Jelen sika (*Cervus nippon*) je velice přizpůsobivý druh jelenovitých, který se dokáže úspěšně adaptovat na různé podmínky prostředí. V současnosti se tradičně uznává asi deset různých poddruhů, jejichž systematické zařazení ale stále není jednoznačné. U nás rozšířený jelen sika je považován za poddruh označovaný jako sika japonský, nově kjúšuský (*Cervus nippon nippon*). Problematika chovu jelena siky jako jednoho z introdukovaných druhů jelenovitých, má již poměrně bohatou historii. V posledních desetiletích se ovšem sika stává skutečným problémem v lesním i zemědělském hospodaření. Jeho početnost rok od roku vzrůstá a rovněž i jeho areál výskytu se velice rychle rozšiřuje. Dnes se vyskytuje na

téměř 1/3 území České republiky. Zejména v západních a severozápadních Čechách jeho populační hustota dosahuje velice vysokých hodnot. Důvodem jeho šíření jsou zejména vhodné potravní a krytové podmínky v nově osazených a osidlovaných místech. Velkou roli ale hraje i

myslivecké hospodaření s tímto druhem. Jelen sika se pro mnohé myslivecké hospodáře stal velice oblíbeným druhem, čemuž přispívají i svá opatření v rámci honiteb.

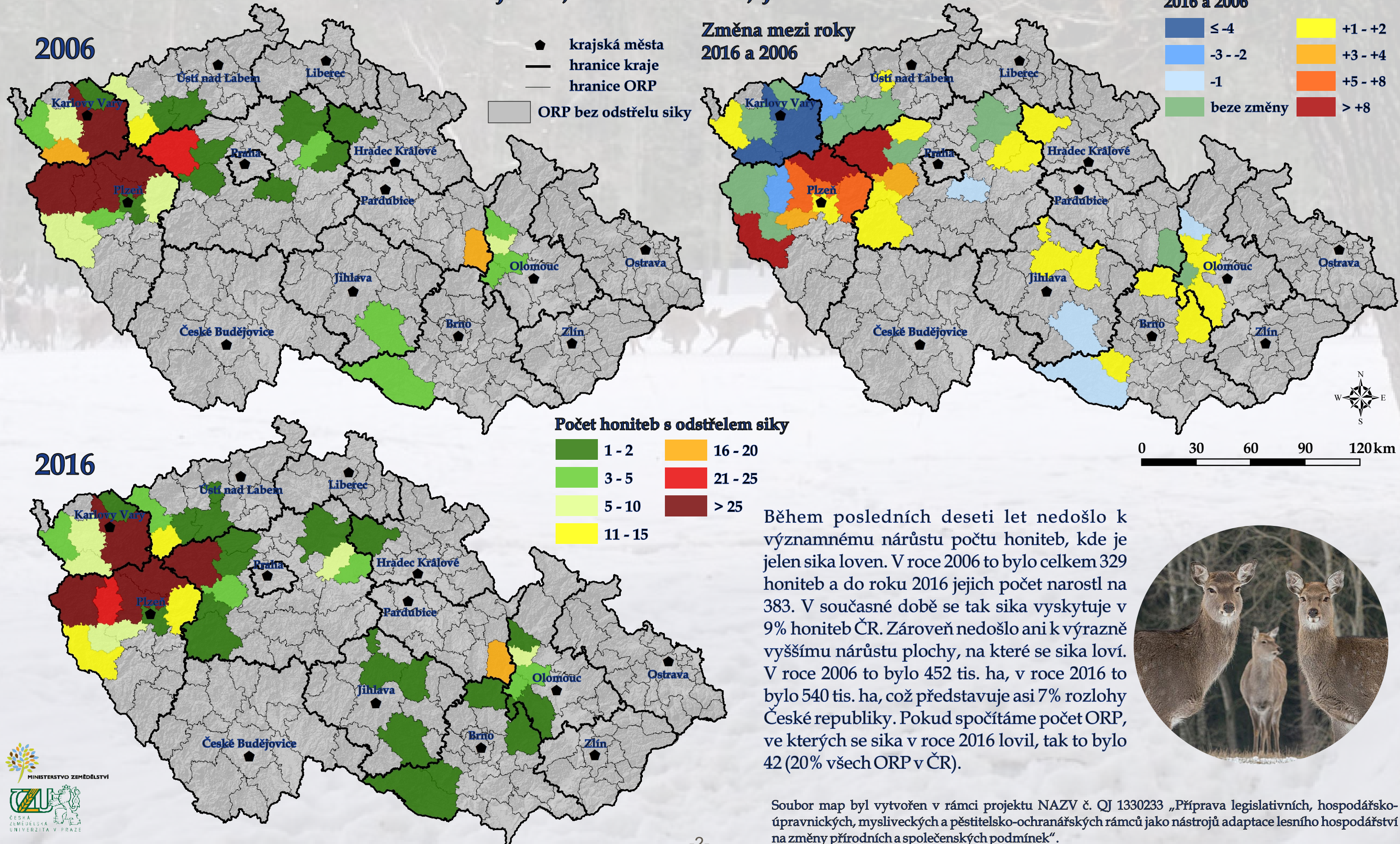
Tento soubor map tak prezentuje prostorovou distribuci jelena siky v ČR a její vývoj na základě dat o odstřelech z let 2006 a 2016 se znázorněním časoprostorových změn.

Soubor map byl vytvořen v rámci projektu NAZV č. QJ 1330233 „Příprava legislativních, hospodářsko-úpravnických, mysliveckých a pěstitelsko-ochranářských rámců jako nástrojů adaptace lesního hospodářství na změny přírodních a společenských podmínek“.

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Počet honiteb v rámci jednotlivých ORP s dokumentovaným odlovem jelena siky v letech 2006 a 2016

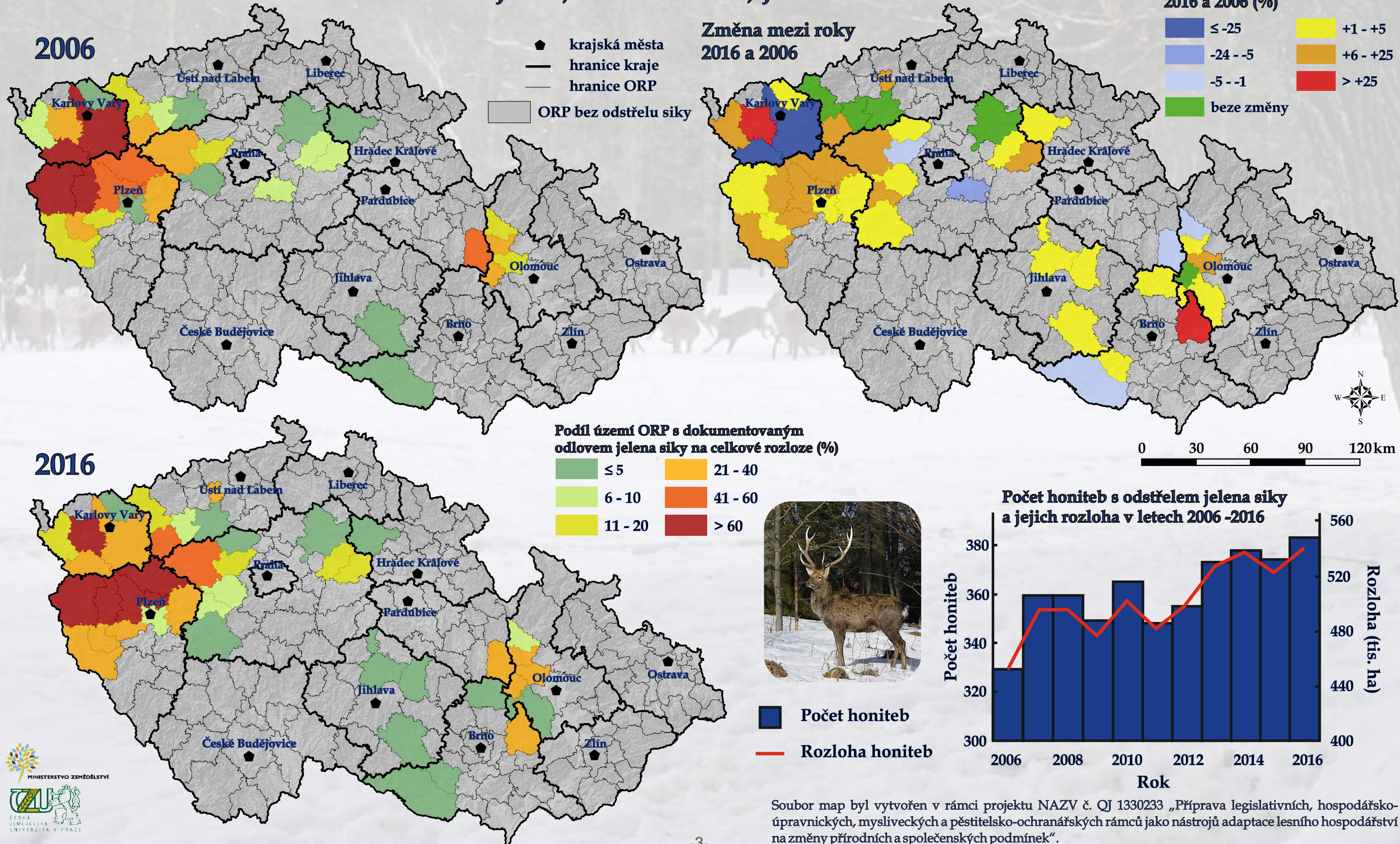
Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Podíl území ORP s dokumentovaným odlovem jelena siky na celkové rozloze ORP v letech 2006 a 2016

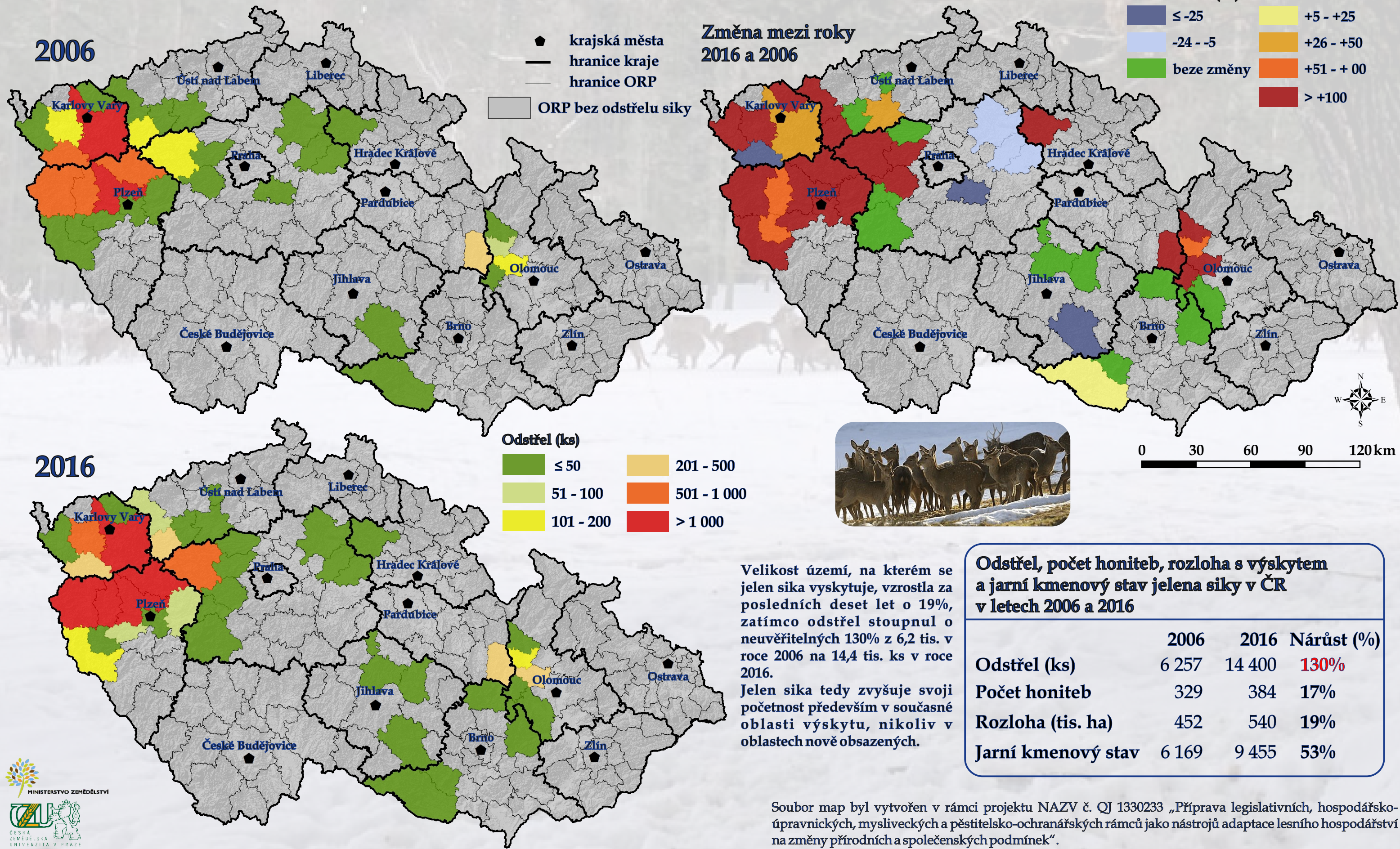
Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Absolutní odstřel jelena siky v rámci ORP v letech 2006 a 2016

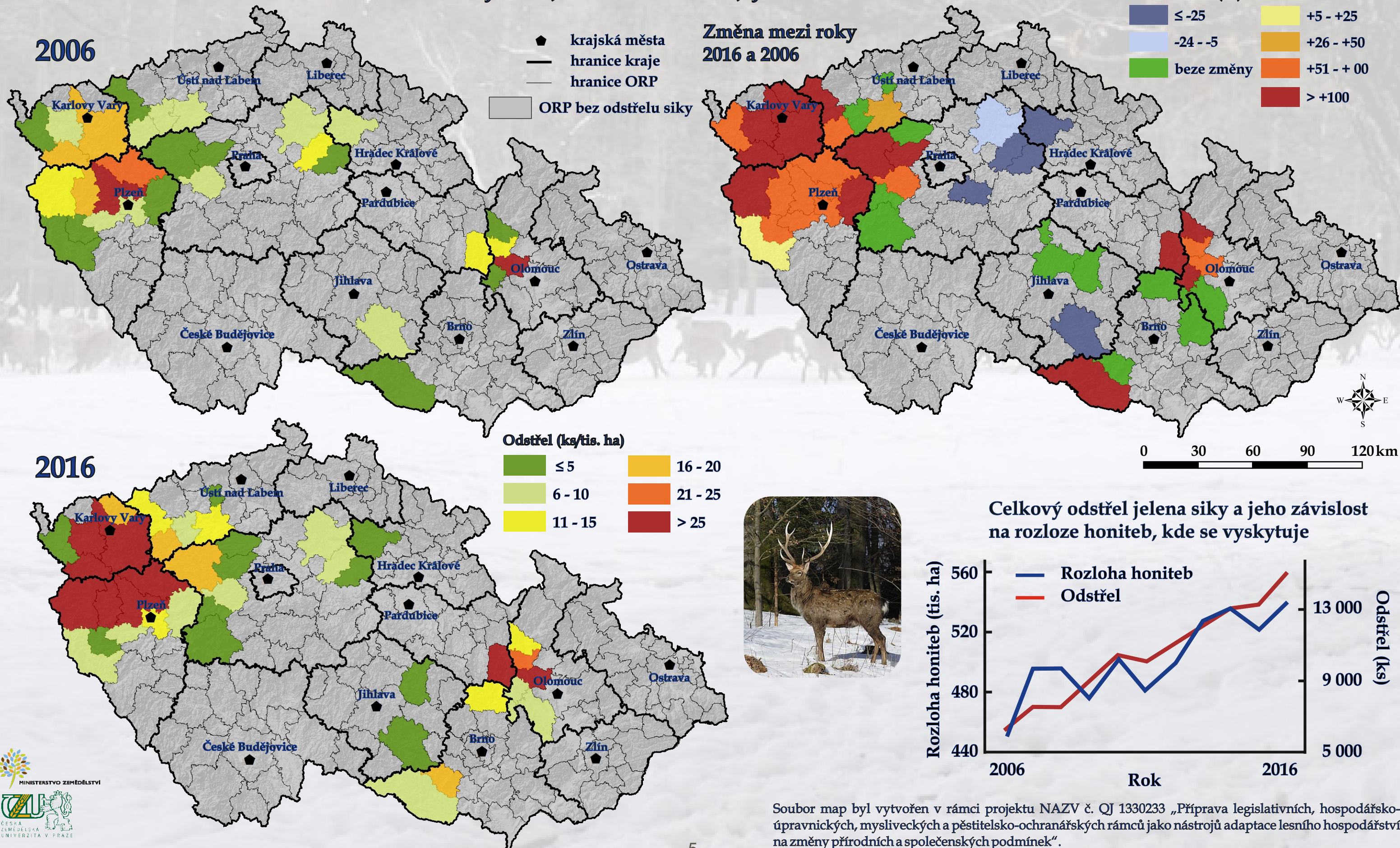
Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Relativní odstřel jelena siky vyjádřený ks/ tis.ha plochy v rámci ORP v letech 2006 a 2016

Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

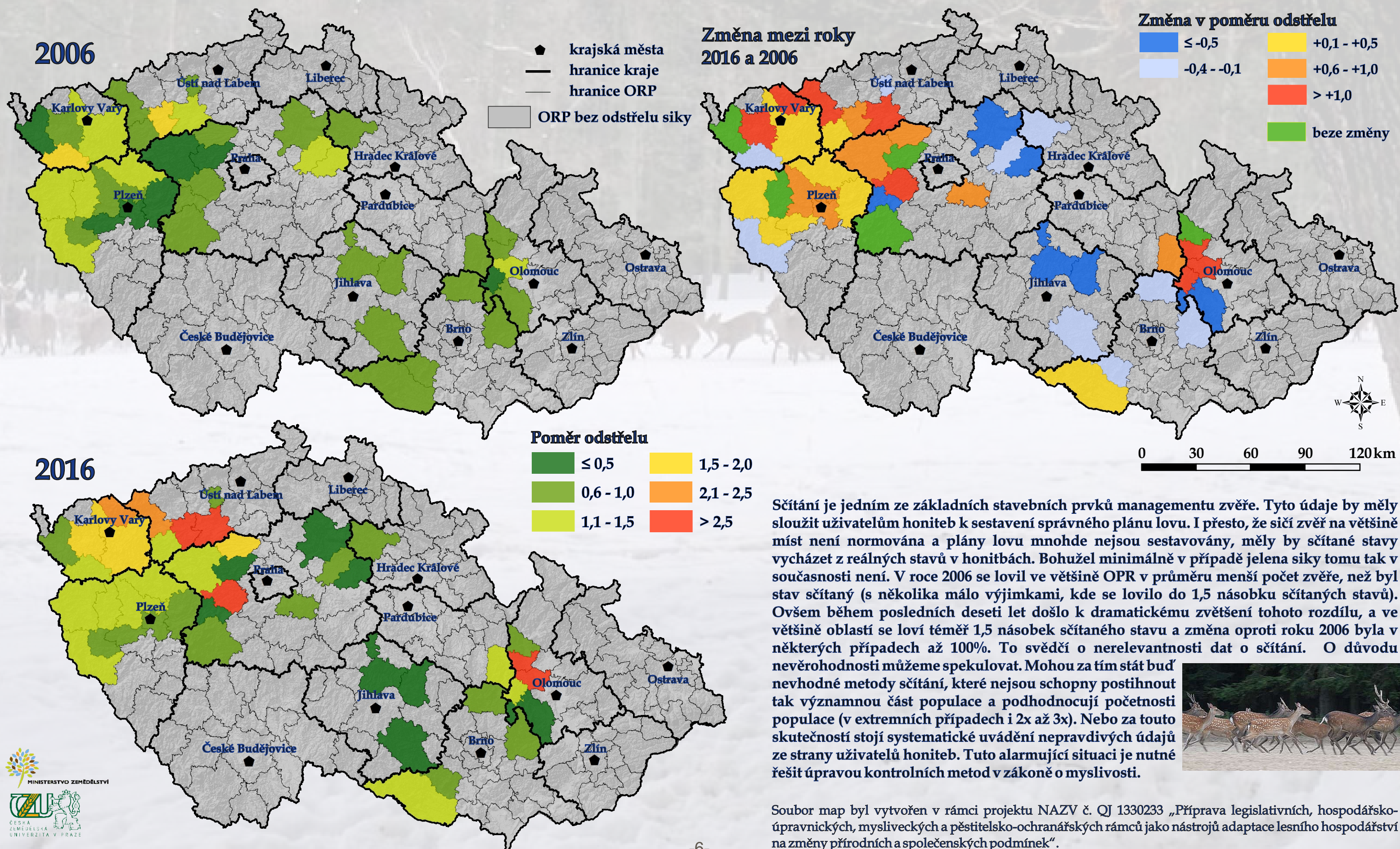

Soubor map byl vytvořen v rámci projektu NAZV č. QJ 1330233 „Příprava legislativních, hospodářsko-úpravnických, mysliveckých a pěstitelsko-ochranných rámců jako nástrojů adaptace lesního hospodářství na změny přírodních a společenských podmínek“.

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Poměr odstřelu a jarního kmenového stavu jelena siky v rámci ORP v letech 2006 a 2016

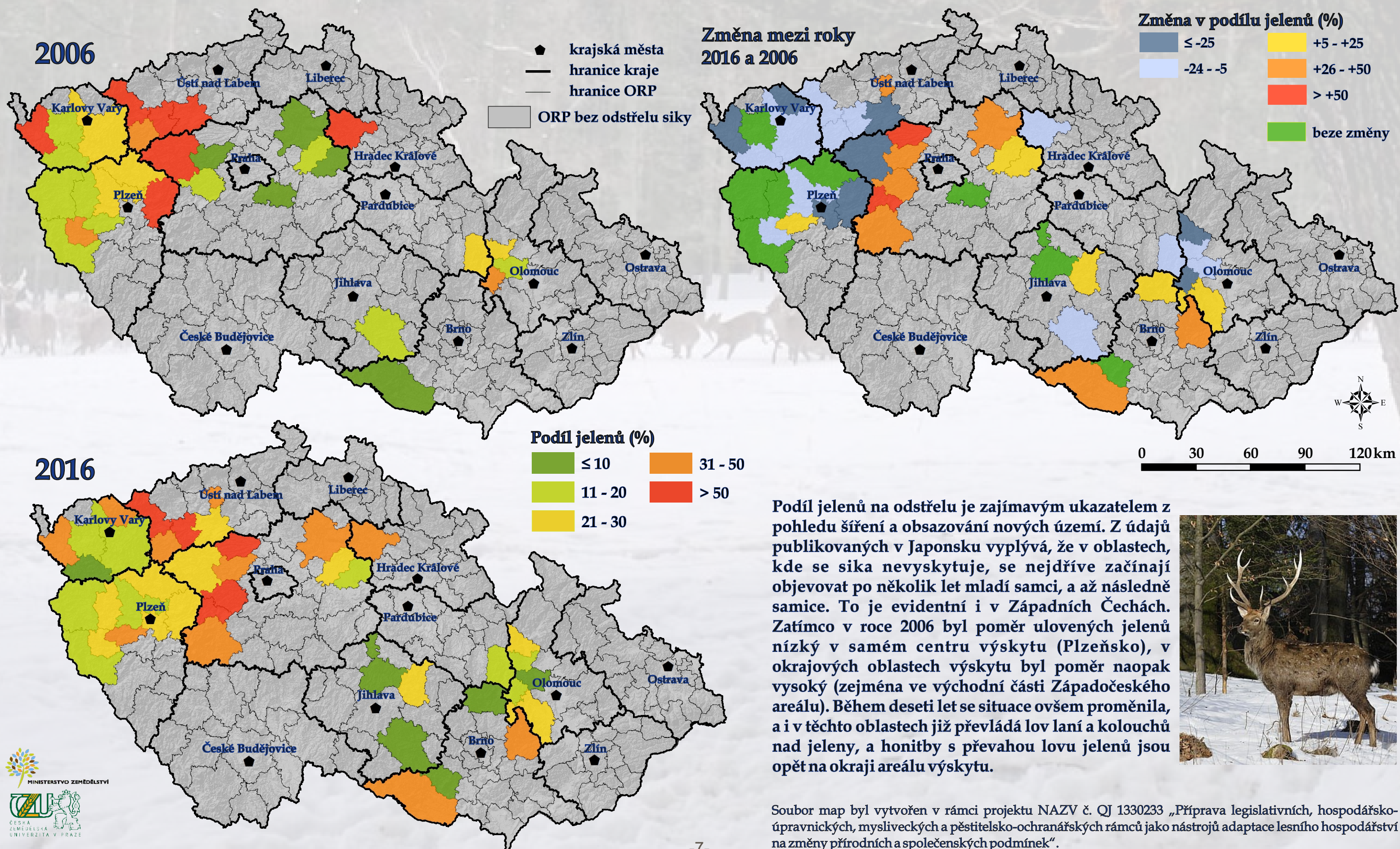
Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Podíl dospělých jelenů na odstřelu jelena siky v rámci ORP v letech 2006 a 2016

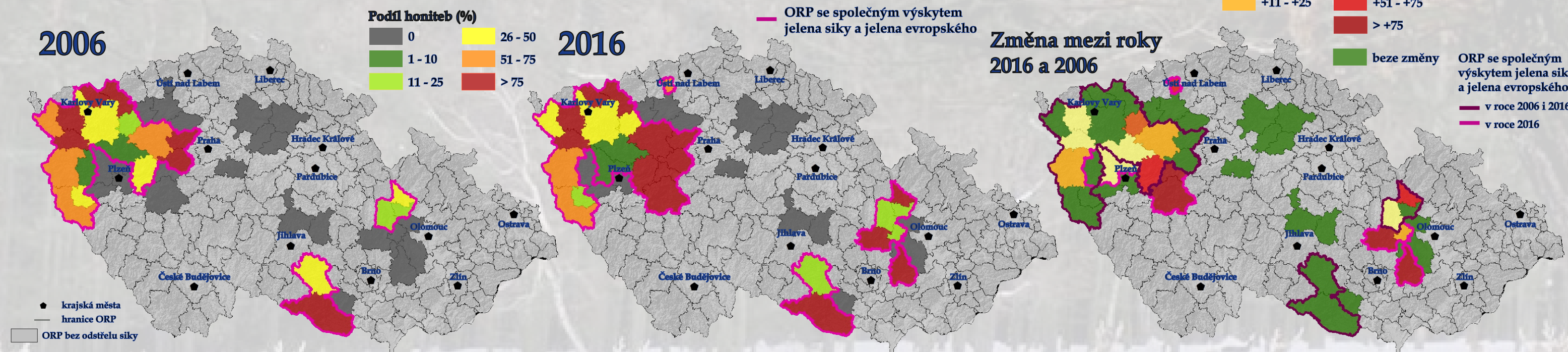
Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

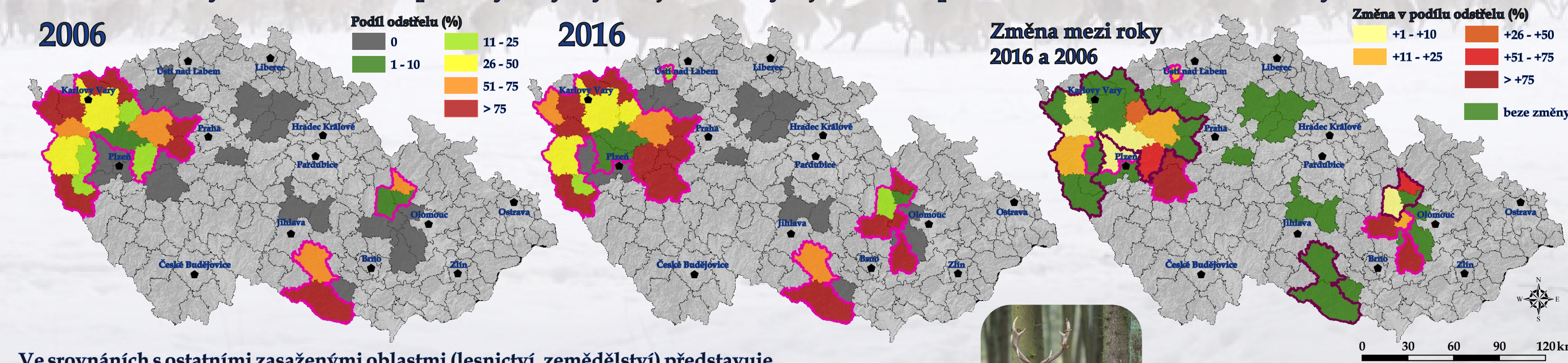
Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombik

Podíl honiteb se společným výskytem jelena siky a jelena evropského v letech 2006 a 2016

Podíl odstřelu siky v honitbách se společným výskytem jelena siky a jelena evropského na celkovém odstřelu siky v letech 2006 a 2016

Ve srovnání s ostatními zasaženými oblastmi (lesnictví, zemědělství) představuje hybridizace jelena siky s jelenem evropským z dlouhodobého hlediska asi největší problém managementu sící zvěře. Křížením těchto dvou druhů může dojít k nenávratnému narušení genofondu tohoto autochtonního druhu. Riziko hybridizace se nadále zvětšuje s ohledem na šíření siky do oblastí s dlouhodobou populací jelena evropského. Z analýz je evidentní, že toto riziko je velice vysoké v téměř všech oblastech výskytu siky a to jak v Čechách, tak i na Moravě. Výjimkou je Nymburská oblast, kde se jelen evropský v současnosti nevyskytuje.

Soubor map byl vytvořen v rámci projektu NAZV č. QJ 1330233 „Příprava legislativních, hospodářsko-úpravnických, mysliveckých a pěstitelsko-ochranářských rámců jako nástrojů adaptace lesního hospodářství na změny přírodních a společenských podmínek“.

Soubor map: Odstřel jelena siky (*Cervus nippon*) v letech 2006 a 2016 na území České republiky

Miloš Ježek, Tomáš Kušta, Jiří Trombík

Závěrem si dovoluujeme uvést základní výstupy ze semináře „Problematika nekontrolovaného šíření siky japonského, působení škod na lesních porostech a zemědělských plodinách. Ohrožování genofondu jelena evropského“, který se uskutečnil 20. října 2017 nedaleko Všerub u Plzně. Na základě výsledků analýz a rozsáhlé debaty odborníků byly sestaveny základní body vztahující se k současnému rozšíření a managementu jelena siky, které zde uvádíme:

1) Sika je velice důležitým druhem zvěře, který je nedílnou součástí mysliveckého hospodaření v České republice.

2) Sika je nepůvodní druh, který v České republice zdomácněl. Z pohledu jeho ekologického impaktu představuje největší nebezpečí jeho křížení s domácím jelenem evropským a narušení jeho genetické základny.

3) Sika je druh přímo škodící na lesních a zemědělských porostech, nicméně škody jím způsobované jsou v podobném rozsahu jako u ostatní spárkaté zvěře (jelen evropský, daněk skvrnitý, srnec obecný). K extrémnímu poškození lesních a zemědělských porostů dochází v oblastech extrémních početních stavů. Rozsah škod je opět velice podobný případům, extrémního počtu ostatní spárkaté zvěře.

4) Sika je z pohledu myslivosti velice zajímavý, a v mnoha honitbách dochází k protěžování tohoto druhu za účelem zvýšení loveckých příležitostí a tím spojených benefitů (ať už finanční nebo nefinanční povahy). To má za následek zvyšování početnosti a s tím související problémy.

5) Sika je velice plastický druh, dokáže se velice dobře etablovat jak ve velkých lesních komplexech, tak v mozaikovitě krajině s převahou zemědělské půdy.

6) Šíření jelena siky je kontinuální všemi směry, a pokud nedojde k zásadní změně mysliveckého hospodaření, lze očekávat jeho rozšíření do celé České republiky.

7) Přenechání většiny pravomocí na držitelích honiteb se během působnosti zákona 449/2001 Sb., o myslivosti neosvědčilo. Je nutné výrazné posílení práv státní správy ve vztahu k udržování početních stavů v honitbách.

8) Z pohledu dalšího vývoje je nutné řešit síči zvěř ve dvou rovinách:

a) Zabránění hybridizace jelena evropského a jelena siky:

- Definovat oblasti společného výskytu jelena siky a jelena evropského.
- Paušálně pro všechny honitby v těchto oblastech povolit celoroční lov jelena siky ve všech kategoriích (jelen, laň, kolouch).
- V případě stabilního výskytu jelena siky v této oblasti stanovit nástroj SSM a uložit odstřel minimálního počtu síči zvěře.

b) Výrazné snížení početnosti siky v oblastech extrémní stavů a jeho neadekvátního vlivu na životní prostředí:

- Řešit redukci zvěře na úrovni větších hospodářských celků, nikoliv na úrovni jednotlivých honiteb.
- Posílení pravomoci státní správy ve vztahu k ukládání minimálních plánů lovu jelena siky.
- Posílení pravomoci státní správy ve vztahu ke kontrolní činnosti výskytu zvěře v honitbě a kontroly plnění plánu lovu. V souvislosti s kontrolou plnění plánu lovu pro celou republiku ČR zavést předkládání markantů ulovené zvěře.

Autoři souboru map by touto cestou chtěli poděkovat panu Jaroslavu Vogeltanzi (<http://www.fotojavo.cz/>), za poskytnutí svých fotografií.

Soubor map byl vytvořen v rámci projektu NAZV č. QJ 1330233 „Připrava legislativních, hospodářsko-úpravnických, mysliveckých a péstitelsko-ochranných rámců jako nástrojů adaptace lesního hospodářství na změny přírodních a společenských podmínek“.